

חֻבֶּרֶת כֹּז

לְמוֹד תִּלְמוּד יְרוּשָׁלַיִם

בְּסֵדֶר מְסֻגָּרַת הַדָּף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת סָפָה (ד-כ)



שְׁעוּרִים לַיּוֹמִי שְׁבֻעַ שְׁקָדִים חֹג הַפֶּסַח:

ט-י"ד נִיסָן תשע"ו



יָצָא לְאוֹר עַל יְדֵי יְשִׁיבָה דְחֶסֶדִי בְּרֶסֶקֶב



ירושלמי ספכה / דף היומי

יום ראשון ט' ניסן תשע"ו

ספכה דף יד

אמר רבי חגי: בעא קומי רבי יוסה, מה בא רבי טרפון להוסיף על דברי רבי ישמעאל? אמר ליה: רבי ישמעאל לא סבר קטום הדור ורבי טרפון סבר קטום הדור. רבי יסא כד סלק להכא חמתון מבחרין הדסה. אמר: למה בני מערבא מבחרין הדסה¹? ולא שמיע, דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: "ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם" וגו' (נחמיה ח, טו), לא היא הדס ולא היא עץ עבות. אלא הדס לספכה ועץ עבות ללולב. רבי זעירה הוה תקע לה². העושה לולב לעצמו אומר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות לולב. לאחר: לעשות לולב לשמו. כשהוא נוטלו מהו אומר? ברוך אשר קדשנו במצותיו

¹ כאשר עלה רבי יסא לארץ ישראל, ראה שבחרים הדסים משולשים, שאל: למה בני ארץ ישראל מקפידים לבחור דוקא הדסים משולשים, הרי כל ההדסים כשרים אפילו כאשר אינם משולשים.
² רבי ועירא כשעלה לארץ ישראל תקע וחקק בדעתו ליכרונו את ההלכה הזאת שנריך שיהיו ההדסים משולשים.

ירוּשָׁלַיִם סִכָּה / דף היומי

וְצוּנוּ עַל נְטִילַת לֹולָב. נִתְפַּלֵּל בּוֹ אָמַר: בְּרוּךְ שֶׁהֲחִינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזִמְנָה הַזֶּה, וּמְבָרֵךְ עָלֵינוּ כָּל שְׁעָה שֶׁהוּא נוֹטֵלוֹ. כִּי־צַד מְבָרְכִין עַל גַּר חֲנֻכָּה? רַב אָמַר: בְּרוּךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ עַל מִצְוֹת הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה. הַכֹּל מוֹדִין בְּיוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא אָמַר עַל נְטִילַת לֹולָב, מַה פְּלִיגִין? בְּשָׂאָר כָּל הַיָּמִים. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עַל נְטִילַת לֹולָב. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי אָמַר: עַל מִצְוֹת זְקֵנִים. מַה אָמַר רַב בְּלוּלָב? מַה אִם חֲנֻכָּה שֶׁהִיא מְדַבְּרִיהֶן הוּא אָמַר 'עַל מִצְוֹת גַּר חֲנֻכָּה', לֹולָב שֶׁהוּא דִּבְרַת תּוֹרָה לֹא כָּל שָׁפָן. מַה אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי בְּחֲנֻכָּה? מַה אִם לֹולָב שֶׁהִיא דִּבְרַת תּוֹרָה אָמַר עַל מִצְוֹת זְקֵנִים, חֲנֻכָּה שֶׁהִיא מְדַבְּרִיהֶן לֹא כָּל שָׁפָן. לֹא צוּרְכָא, דִּילָא³: מַה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּחֲנֻכָּה? חֲזִייה בְּרִייה דְרַב מְבָרֵךְ עַל כָּל פְּעַם וּפְעַם, רַב חוֹנָה לֹא מְבָרֵךְ אֶלָּא פְּעַם אַחַת בְּלִבָּד. רַבִּי חוֹנָה בְּשֵׁם רַב יוֹסֵף: טַעֲמִיה דְרַב חוֹנָה דְמַאי מְדַבְּרִיהֶן וּשְׂאָר כָּל הַיָּמִים מְדַבְּרִיהֶן. מַה דְמַאי אֵין מְבָרְכִין עָלֵינוּ אֲף שְׂאָר כָּל הַיָּמִים אֵין מְבָרְכִין עָלֵינוּ. הֲלָכָה ה', מִתְּנִיתִין - אֲתָרוּג

³ כמו "לא נצרכה אלא" ... שבבבלי.

ירוּשָׁלַיִם סֵפֶה / דף היומי

הגזול והיבש פסול של אֶשְׂרָה וְשֵׁל עִיר הַנְּדָחַת פֶּסוּל שֶׁל עֶרְלָה פֶּסוּל שֶׁל תְּרוּמָה טְמֵאָה פֶּסוּל וְשֵׁל טְהוֹרָה לֹא יִטּוֹל וְאִם נָטַל כָּשֶׁר וְשֵׁל דְּמַאי בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין וּבֵית הַלֵּל מְכַשְׁרִין וְשֵׁל מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם לֹא יִטּוֹל וְאִם נָטַל כָּשֶׁר. גְּמָרָא – כְּתִיב (ויקרא כג, מ): "פְּרִי עֵץ הָדָר" – עֵץ שְׁפָרְיוֹ הָדָר וְעֵצוֹ הָדָר, אִי זֶה זֶה? זֶה אֶתְרֵג. אִין תִּימַר רִימוֹנָא – פְּרִיו הָדָר וְאִין עֵצוֹ הָדָר, אִין תִּימַר חֲרוּבָה – עֵצוֹ הָדָר וְאִין פְּרִיו הָדָר, אִי זֶה זֶה? זֶה אֶתְרֵג! "הָדָר", אָמַר רַבִּי לְוִי: שֶׁהוּא דָר בְּאֵילָנוֹ מִשְׁנָה לַחֲבַרְתָּהּ. אָמַר רַבִּי תַנְחוּמָא: תַרְגָּם עֶקְלִס – הָדָר הַדּוֹר⁴. אֵילָן שֶׁהוּא גָדֵל עַל פְּנֵי הַמַּיִם. תַּנִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם פְּרִי עֵץ הָדָר" עֵץ שְׁפָרְיוֹ הָדָר וְעֵצוֹ הָדָר. טַעַם פְּרִיו כְּטַעַם עֵצוֹ. טַעַם עֵצוֹ כְּטַעַם פְּרִיו. פְּרִיו דּוֹמֵה לְעֵצוֹ עֵצוֹ דּוֹמֵה לְפְרִיו, וְאִי זֶה זֶה? זֶה אֶתְרוּג! רַבִּי יַעֲקֹב דְּרוּמְיָא בְּעֵי: מִתְּנִיתִין דְּלֹא כְּבֵית שְׁמַאי, דְּתַנִּינִן: וְשֵׁל דְּמַאי, בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין וּבֵית הַלֵּל מְכַשְׁרִין. וְשֵׁל מֵעֶשֶׂר שְׁנֵי בִירוּשָׁלַיִם – לֹא יִטּוֹל, וְאִם נָטַל – כָּשֶׁר. הֲלָכָה ו', מִתְּנִיתִין

⁴ ובלשון יונוי הידור הוא מים.

ירושלמי סכה / דף היומי

- עלתה חזזית על רבו, נטלה פטמתו, נקב, נקלף, נסדק, חסר כל שהוא - פסול. עלתה חזזית על מעוטו, נטל עוקצו, נקב ולא חסר כל שהוא - כשר. אתרג הכושי - פסול. הירוק ככרתן, רבי מאיר מכשיר ורבי יהודה פוסל.

יום שני י' ניסן תשע"ו

סכה דף טו

גמרא - רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל: כל הפסולין אינן פוסלין אלא ביום טוב הראשון בלבד. תמן אמרין: ורבו מצד אחד חוטמו כרובו לפסל; נטלה פטמתו - תמן אמרין: שושנתו. ורבי יצחק בר חקולא אמר: פיקא⁵. נקב ולא פילש מבפנים - כשר. כהיא דתנינן תמן: נטל עוקצו, נקב ולא חסר כל שהוא - כשר. אתרוג הכושי - פסול. הבא מן הכושי - כשר. הירק ככרתן. רבי זעירא בעא קומי רבי אימי: כהן כרתינון או דדמי

⁵ הפיטם.

ירושלמי ספח / דף היומי

להן כרתינון. אמר להן: כהן כרתינון. אי זהו ירקרק שפירקים?
רבי לעזר אומר: כשעוה וכשושנת קרמל. סומכוס אמר: ככנפי
טוס. אי זהו אדמדם שבאדמים? זהו זהירות עמוקה. וכא הוא
אמר הכין! אמר רבי פינחס: שניא היא תמן דכתיב "ירקרק".
הלכה ז', מתניתין – שעור אתרוג קטן רבי מאיר אומר פאגוז רבי
יהודה אומר כפיצה והגדול כדי שיאחז את שניהם בידו אחת;
דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אפלו אחד בשתי ידיו. גמרא -
אתרוג הבסר; רבי עקיבה אומר: אינו פרי. וחכמים אומרים:
פרי. רבי אילא, רבי יסא בשם רבי לעזר: אתיא דרבי שמעון
כשיטת רבי עקיבא רבו, כמה דרבי עקיבה אמר: אתרוג בסר
אינו פרי, כן רבי שמעון אמר: אתרוג בסר אינו פרי. אמר רבי
יוסה: וכי כל שהוא כשר בלולב חייב במעשרות, וכל שאינו
כשר בלולב אינו חייב במעשרות? התיבון הרי מגמר הרי הוא
גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור, הרי הוא פסול בלולב וחייב
במעשרות?! מסתברא רבי שמעון יודה לרבי עקיבה, רבי
עקיבא לא יודה לרבי שמעון. רבי שמעון יודה לרבי עקיבא
דכתיב "פרי", ואינו פרי! רבי עקיבה לא יודה לרבי שמעון,

ירושלמי סכה / דף היומי

הרי מנמר, הרי גדל בדפוס, הרי הוא עשוי ככדור - הרי הוא פסול בלולב וחיב במעשרות. אנן תנינן: כאגוז. אית תניי תני: עד כאגוז. מאן דאמר 'כאגוז' - כאגוז עצמו כשר, מאן דאמר 'עד כאגוז' - כאגוז עצמו פסול. אמר רבי יוסה: אלו הוה כתיב "וכפות תמרים" - יאות, לית כתיב אלא "כפות תמרים". אפלו זה בידו אחת וזה בידו אחת. אמרו עליו על רבי עקיבה שנכנס לבית הכנסת ואתרוג על כתפיו. הלכה ח' מתניתין - אין אוגדין את הלולב אלא במינו; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר: מעשה באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימונות של זֶהָב. אמרו לו: במינו היו אוגדין אותן מלמטה. ואיכן היו מנענעין? בהודו לה' תחלה וסוף, ואף באנא ה' הושיעה נא; כדברי בית הלל. בית שמאי אומרים: אף ב'אנא ה' הצליחה נא'. אמר רבי עקיבה: צופה הייתי ברבן גמליאל וברבי יהושע, שכל העם מטרפין בלולבין והם לא נענעו אלא ב'אנא ה' הושיעה נא' בלבד. מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב כשיכנס לביתו - יטול על שלחנו, אם לא נטל בשחרית - יטול

ירושלמי סכה / דף היומי

בין הערבים, שכל היום פשר ללולב. גמרא – הא ב'הודו' לא. להוציא אף באנא ה' הצליחה נא. רב חזיה בר אשי בשם רב: זה שהוא משכים לצאת לדרך – נוטל לולב ומנענע. שופר ותוקע. לכשתגיע עונות קריאת שמע – הרי זה קורא את שמע ומתפלל. תני, צריך לנענע שלש פעמים. רבי זעירה בעי, הכין חד והכין חד. או הכין והכין חד. תמן תנינן: צריך לכסס שלש פעמים בין כל דבר ודבר. רבי זעירה בעי, הכין חד והכין חד או הכין והכין חד. הלכה ט', מתניתין – מי שהיה עבד או אשה או קטן מקריין אותו – עונה אחריהן מה שהן אומריין ותהא לו מארה. אם היה גדול מקרא אותו – עונה אחריו הלוייה.

יום שלישי יא ניסן תשע"ו

סכה דף טז

גמרא – תני, אבל אמרו אשה מברכת לבעלה, ועבד לרבו, וקטן לאביו. ניחא אשה מברכת לבעלה, עבד לרבו. קטן לאביו – לא כן אמר רבי אחא בשם רבי יוסי בן נהוריי: כל שאמרו בקטן

ירושלמי ספח / דף היומי

כדי לחנכו⁶. תפתר בעונה אחריהן אמן, כהיא דתנינן תמן מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרינ אותו, ועונה אחריהן מהן שהן אומרינ ויהא לו מארה, ועוד אמרו תבוא מארה לכן עשרים שהוא צריך לכן עשר. הלכה י', מתניתין – מקום שנהגו לכפל – יכפל, לפשט – יפשט, לברך אחריו – יברך, הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב מחברו בשביעית – נותן לו אתרוג במתנה, שאינו רשאי לקחו בשביעית. גמרא – רב ושמואל, חד אמר: הללויה. וחורנה אמר: הללו יה. מאן דאמר הללו יה – נחלק ואינו נמחק. מאן דאמר הללויה – נמחק ואינו נחלק. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רב: שמעית מן חביבי, אם יתן לי אדם ספר תלים של רבי מאיר, מוחק אני את כל הללויה שבו שלא נתכונן לקדשן. הוי דו אמר: הללויה. מיליהון דרבנן פליגן, דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: בעשרה לשונות של שבח נאמר ספר תלים – באשור, בנצוח, בנגון, בשיר, במזמור, בהשכל, ברנה, בתודה, בתפלה, בכרכה.

⁶ ואם כן, איך הוא יכול להוציא את אביו?

ירוּשָׁלַיִם סֵפֶה / דף היומי

המאָשר שְׁבֻכְלָן 'הַלְלוּיָהּ', שֶׁהָשֵׁם וְהַשְּׁבַח כְּלוּלִין בּוֹ. רַבֵּי זְעִירָה
בְּעֵי קוּמֵי רַבֵּי אַבְהוֹ: מַה נֶּעֱנִי? ⁷ אָמַר לִיה רַבֵּי אַבָּא כִּיפִי ⁸ קוּמֵי
רַבֵּי יוֹנָה⁹: עָנִי הָכִין וְהָכִין¹⁰. רַבֵּי לִיעֶזֶר לֹא עָנִי הָכִין וְהָכִין. רַב
בְּשֵׁם רַבֵּי אַבָּא בַר חֲנָה בְּשֵׁם רַב: וְהוּא שְׁעָנָה רָאשֵׁי פְּרָקִים. רַבֵּי
זְעִירָא בְּעֵי: וְהֵיילִין אֵינוֹן רָאשֵׁי פְּרָקִים? הַלְלוּיָהּ הֲלָלוּ עֲבָדֵי ה'
הֲלָלוּ אֶת שֵׁם ה'. בְּעוֹן קוּמֵי רַבֵּי חִיָּיה בַר בָּא: מַנִּין אִם שָׁמַע
וְלֹא עָנָה יָצָא? אָמַר לוֹן: מִן מַה דְּאַנָּן חֲמִיין רַבְּנִין רַבְּרַבֵּיא
קְיִימִין בְּצִיבוּרָא, וְאֵילִין אָמְרִין: בְּרוּךְ הַבָּא, וְאֵילִין אָמְרִין בְּשֵׁם
ה', וְאָלוּ וְאָלוּ יוֹצְאִין יְדֵי חוֹבְתָן. תְּנִי רַבֵּי הוֹשַׁעְיָה: עוֹנָה הוּא
אָדָם אָמֵן, אָף עַל פִּי שְׁלֹא אָכַל – אֵינוֹ אוֹמֵר בְּרוּךְ שְׁאֲכַלְנוּ, אִם
לֹא אָכַל. תְּנִי, אֵין עוֹנִין אָמֵן יְתוּמָה וְלֹא אָמֵן קְטוּפָה, אֵי זוּ הִיא
אָמֵן יְתוּמָה? אָמַר רַבֵּי חוֹנָה: הֵהָן דְּחִיב לְמַכְרְכָה וְהוּא עָנִי וְלֹא
יָדַע מַהוּ. תְּנִי, עֲכוּ"ם שְׁבַרְךָ אֶת הָשֵׁם – עוֹנִין אַחֲרָיו 'אָמֵן'. כּוּתֵי

⁷ מה לענות אחר המקרא את ההלל?

⁸ שם מקום.

⁹ רבי אבא מהעיר כופי אמר זאת לפני רבי יונה.

¹⁰ כפי שהמקרא אומר כן תענה.

ירוּשָׁלַיִם סֵפֶה / דף היומי

- אין עונין אחריו אמן. אמר רבי תנחומא: אם ברכך עכו"ם -
ענה אחריו אמן, דכתיב: "ברוך תהיה מכל העמים". עכו"ם
אחד פגע ברבי ישמעאל וברכו. אמר ליה: כבר מילתך אמורה.
אחר פגע בו וקיללו. אמר ליה: כבר מלתך אמורה. אמרו ליה
תלמידוי: רבי! היך מה דאמרת לדין אמרת לדין? אמר לון:
ולא כן כתיב: "ארריו ארור ומברכיו ברוך"! רבי הנה כופל בה
דברים, רבי לעזר בן פרטא פושט בה דברים. אמר רבי לעזר:
דזקני הגליל היא, דזקני הגליל אומרים: אסור למסר למי שהוא
חשוד על השביעית מזון שתי סעדות. אמר רבי מתניה: תפתר,
דברי הכל כשהיו אתרוגים נמכרין ביקר. כהדא תרונגיא הוין
מצפצפין תמן, והוה רב נחמן בר יעקב יהב אתרוגא מתנה
לבריה, אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו - החזירהו לי¹¹. הלכה
יא, מתניתין - בראשונה הנה הלולב נטל במקדש שבעה ובמדינה
יום אחד, משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא

¹¹ בעיר תרונגיא, היו דחוקים ולא היו להם אתרוגים למצות החג, ורבי נחמן בר יעקב שהיה שם, נתן את האתרוג שלו מתנה לבנו, במתנה על מנת להחזיר כדי לצאת ידי חובתו ולא קנה אתרוג לבנו לפי שהיה ביוקר ולא היה מצוי.

ירושלמי ספכה / דף היומי

הלולב נטל במדינה שבעה 'זכר למקדש', ושיהא יום הנף פלו
אסור. יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם
מוליכין את לולביהן לבית הכנסת, למחרת משפמיין ובאין, כל
אחד ואחד מכיר את שלו ונוטל, מפני שאמרו אין אדם יוצא ידי
חובתו בלולבו של חברו, ביום טוב הראשון של חג ושאר כל
ימות החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו. רבי יוסי
אומר: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, שכח
והוציא את הלולב לרשות הרבים - פטור, מפני שהוציאו
ברשות. גמרא - כתיב "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים".
אית תניי תני, בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני,
בשמחת שלמים הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת שלמים
הכתוב מדבר - ביום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר
תורה. ורפן יוחנן בן זכאי מתקין על דבר תורה. מאן דאמר
בשמחת לולב הכתוב מדבר - ביום הראשון דבר תורה, ושאר
כל הימים מדבריהן, ורפן יוחנן בן זכאי מתקין על דבריהן.

ירושלמי ספכה / דף היומי

יום רביעי יב ניסן תשע"ו

ספכה דף יז

ויש התקנה אחר התקנה? חבריא בעון קומי רבי יונה: הדין מה דאת אמר - "והקרבתם אשה לה' שבעת ימים". אין שבעה בלא שבת. ודכותה - "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים". אין שבעה בלא שבת. אמר לון: שניא הוא, דכתיב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" - חלק הראשון מהן. מעתה במקדש ידחה, בגבולין לא ידחה. אמר רבי יונה: אילו הוה כתיב "ולקחתם לפני ה' אלהיכם", הייתי אומר כּאן מעט ובמקום אחר רבה. אלא "ולקחתם לכם" - מכל מקום, "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" - בירושלם. חבריא אמרין: דברי רבי יוסה שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. אמר לון רבי יוסי: לא מן הדא, אלא מן הדא דאמר רבי אילא, ותני תמן: כך היה המנהג בירושלים, אדם הולך לבית הכנסת ולולבו בידו, קורא

ירוּשָׁלַיִם סֵכָה / דף היומי

את שִׁמְעָה וּמִתְפַּלֵּל וְלוֹלְבוֹ בְּיָדָיו. נִכְנָס לְבַקֵּר אֶת הַחֹלָה וְלוֹלְבוֹ בְּיָדָיו. לְשֵׁאת אֶת כַּפָּיו וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה נוֹתְנוֹ לְחֻבְרוֹ. הַנִּיחוּ בְּאַרְץ - אָסוּר לְטַלְטֵלוֹ. אָמַר רַבִּי אֲבוּן: זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהוּא אָסוּר בְּהִנְיָה. תְּנִי, מְטַלְטֵלִין עֲצֵי בְּשָׁמַיִם לְהַרִיחַ בָּהֶן לַחֹלָה בְּשֶׁבֶת. רַבֵּן דְּקִיסְרִין אָמַרִין: עֲרָבָה מִתֵּר לְהַנִּיף בָּהּ לַחֹלָה בְּשֶׁבֶת. אֵף בְּסַכִּין שֶׁל מִילָה כֵּן, אֵף בְּמִצָּה כֵּן. מִן מַה דָּאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן: דְּבַרֵי רַבִּי יוֹסֵה אֶפְלוֹ פֶּרֶשׁ - חוֹזֵר אֶפְלוֹ עַל הַצִּיצִין שְׂאִינָן מְעַכְבִּין אֶת הַמִּילָה. הִדָּא אָמְרָה אֵף בְּסַכִּין שֶׁל מִילָה כֵּן, אֵף בְּמִצָּה כֵּן. הִלְכָה יב, מִתְנִיתִין - מְקַבְּלַת אֵשָׁה מִיד בְּנָה וּמִיד בַּעֲלָהּ וּמַחְזֵרֶת לְמַיִם בְּשֶׁבֶת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשֶׁבֶת מַחְזִירִין, וּבְיוֹם טוֹב מוֹסִיפִין, וּבְמוֹעֵד מַחְלִיפִין. כָּל קָטָן שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת לְנַעֲנַע - חֵיב בְּלוּלָב. גְּמָרָא - יוֹדֵעַ לְנַעֲנַע - חֵיב בְּלוּלָב, יוֹדֵעַ לְהַתְעַטֵּף - חֵיב בְּצִיצִית, יוֹדֵעַ לְדַבֵּר - אָבִיו מְלַמְּדוֹ לְשׁוֹן תּוֹרָה. יוֹדֵעַ לְשַׁמֵּר אֶת יָדָיו - אוֹכְלִין עַל יָדָיו תְּרוּמָה. אֶת גּוֹפּוֹ - אוֹכְלִין עַל גּוֹפוֹ טְהוֹרוֹת. אֲבָל אֵינוֹ עוֹבֵר לְפָנָי הַתְּבָה, וְאֵינוֹ נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו, וְאֵינוֹ עוֹמֵד עַל הַדּוֹכָן עַד שְׂיִתְמַלֵּא זְקָנוֹ. רַבִּי אוֹמֵר: וְכוּלְהֶם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה

ירושלמי ספח / דף היומי

ומעלה, שנאמר: "ויצמדו את הלויים מבין עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'".

פרק רביעי

הלכה א', מתניתין - לולב וערבה - ששה ושבעה, ההלל והשמחה - שמונה, ספה ונסוף המים - שבעה, והחליל - חמשה וששה. לולב שבעה כיצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת - לולב שבעה, ושאר כל הימים - ששה, ערבה שבעה כיצד? יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת - שבעה, ושאר כל הימים ששה. גמרא - רבי זעירה, רבי אילא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול, דאבא שאול אומר: ערבה דבר תורה. וערבי נחל שתים. ערבה ללולב וערבה למקדש. רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: ערבה ונסוף המים הלכה למשה מסיני. ודלא כרבי עקיבה, דרבי עקיבה אומר: נסוף המים דבר תורה. בשני ונספיהם. בששי ונספיה. בשביעי כמשפטם: מ"ם יו"ד מ"ם - מים.

ירושלמי סכה / דף היומי

יום חמישי יג ניסן תשע"ו

סכה דף יח

רבי חיייה בר בא בעא קומי רבי יוחנן: ועכשו למה הם חורשין בזקנות? אמר ליה: בשעה שנתנה הלכה - לכך נתנה, שאם בקשו לחרש - יחרוש. רבי בא בר זבדא בשם רבי חונאיא דברת חורן: ערבה, ונסוד המים, ועשר נטיעות - מיסוד הנביאים הם. מה ופליג? רבי יוסי בי רבי בון בשם לוי: כך היתה הלכה בידם ושכחה, ועמדו השניים והסכימו על דעת הראשונים, ללמדך, שכל דבר שנותנין נפשם בית דין עליו - סופו להתקיים בידן כמה שנאמר למשה בסיני. ואתיא כהיא דאמר רבי מנא: "כי לא דבר רק הוא", ואם רק הוא - "מכם". למה? שאין אתם יגיעין בו. "כי הוא חייכם" - אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעים בו. רבי יוחנן אמר לרבי חיייה בר בא: בבליא! תרין מילין סלקון בידיכון, מפשיטותא דתעניתא וערוכתא דיומא שביעייא. ורבנן דקיסרין אמרין: אף הדיא מקזתה. רבי סימון

ירושלמי ספח / דף היומי

מפקד לאילין דמחשבין: יהבון דעתכון דלא תעבדון לא תקיעתה בשבת ולא ערבתא בשבתא. ואין אדחקון - עבדון תקיעתה ולא תעבדון ערבתא. הלכה ב', מתניתין - מצות לולב פיצד? כל העם מוליכין את לולביהן להר הבית, והחזנין מקבלין מידן, וסודרין אותן על גג האיציטבה, והזקנים מניחין את שלהן בלשפה, ומלמדים אותן לומר: 'כל מי שהגיע לולבו בידו - הרי הוא לו מתנה'. למחרת משכימין ובאין, החזנין מזרקין לפניהן, והן מחטפין ומפין איש את חברו, וכשראו בית דין שהיו באין לידי ספנה, התקינו שיהיה כל אחד ואחד נוטל בביתו. גמרא - רבי דרומיא בעי: מתניתין דלא כרבי דוסא, דרבי דוסא אמר: בשחרית אדם צריך לומר: 'כל מה שילקטו העניים היום מבין העמרים הבקר - הרי הוא הבקרבי. רבי יודה אומר: לעתותי ערב. וחכמים אומרים: אין הבקר אנסים הבקר, שאין אנו אחראין לרמאין. תמן את אמר 'אין הבקר אנסים הבקרבי, והכא את אמר 'הבקר אנסים הבקרבי? ! אמר רבי לעזר: תמן, על דעתו הוא מבקר, ברם הכא על פרחו הוא מבקר. אמר רבי

ירושלמי ספכה / דף היומי

חנניה בריה דרבי הילל: ויאות, תדע לך שהוא כן, שפכר חלופיו בידו. רב מפקר לדבית רב אחי. רב המנונא מפקד לחבריא: כד תהוון יהבין מתנה ביומא טבא - לא תהוון יהבין לה אלא לדעת גמורה. פהדא רב הונא יהב אתרוגא מתנה לבריה, אמר ליה: אין יומא טבא יומא דין - הרי הוא לך מתנה. ואין למחר - הרי הוא לך מתנה. הלכה ג', מתניתין - מצות ערבה פיצד? מקום הנה למטה מירושלם ונקרא 'מוצא' ויורדין לשם, ומלקטים משם מרביות של ערבה, ובאין וזוקפין אותן בצדי המזבח, וראשיהן כפופין על גבי המזבח, ותקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואומר: אנא יי הושיעה נא! אנא יי הצליחה נא! רבי יהודה אומר: אני והוא הושיעה נא! אני והוא הושיעה נא! אותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים, בשעת פטירתן מה הן אומרים? יפי לך מזבח! יפי לך מזבח! רבי אליעזר אומר: ליה ולך מזבח, ליה ולך מזבח. גמרא - מהו מוצא? ממציא. אמר רבי תנחומא: קלונגיא הוה שמה. בר קפרא אומר: וגבהן אחת עשרה אמה. אמר רבי יוסה: מתניתין אמרה כן - וראשיהן כפופין לצדדי המזבח. רבי

ירוּשְׁלָמִי סִכָּה / דף היומי

זַעֲרָא שְׁלַח שְׂאִיל לְרַבִּי דְגִיָּאל בְּרִיהַ דְּרַב קָטִינָא: שְׁמַעְתָּ
מֵאַבְיָד, טְעוּנָה בְּרָכָה? וְנִטְלַת בְּפָנֵי עֲצָמָה? וַיֵּשׁ לָהּ שְׁעוֹר? אֶתָּא
רַבִּי אֵיִיבּוּ בְּרַ נְגָרִי בְּשֵׁם רַב חוּנָה, וְאָמַר טְעָמָא: טְעוּנָה בְּרָכָה,
וְנִטְלַת בְּפָנֵי עֲצָמָה, וַיֵּשׁ לָהּ שְׁעוֹר – לֹא שְׁמַעְתָּי. תַּמָּן אָמְרִין, רַב
שֵׁשֶׁת וְרַב נַחְמָן בְּרַ יַעֲקֹב, חַד אָמַר: אַרְבָּעָה בְּדִין עָלִין. וְחוּרְנָא:
אֶפִּילוּ בְּדַ אַחַד. תַּנִּי, וּבְעֵלֵי מוּמִין.

יום שישי, יד ניסן, ערב פסח תשע"ו

סִכָּה דְּף יוֹ

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֶקִישׁ בָּעָא קוּמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: בְּעֵלֵי מוּמִין נִכְנָסִין
בֵּין הָאוּלָּם וְלַמְזִבְחָ? ¹² אָמַר לִיה: כְּשָׂרִים הֵיוּ ¹³. רַבִּי אַבְהוֹ בְּשֵׁם
רַבִּי יוֹחָנָן: כִּינִי מִתְנִיתָא – "אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָא, אֲנִי וְהוּא
הוֹשִׁיעָה נָא" ¹⁴. אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ: "וּלְכָה לִישְׁעָתָה לָנוּ" (תְּהִלִּים פ, פ).

¹² והרי כאשר מקיפים את המזבח אי אפשר שלא יכנסו לשם!?

¹³ חכמים התירו להכנס לצורך מצות ערבב.

¹⁴ היינו 'והוא' עם א', ולא כגירסת הבבלי 'והו' בלי א'.

ירושלמי סכה / דף היומי

ג) - לך וודייה¹⁵. דרש רבי בא סרונגייה: "והושיע ה' אל אהלי יהודה בראשונה" (זכריה יב, ז) - והושיע כתיב¹⁶. דרש רבי זיפיי: "כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה" (מיכה ד, ט) - ושכינתי בשדה¹⁷. חנניה בר אחי רבי יהושע אומר: "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ, א). 'הוצאתך' כתיב¹⁸. רבי ברכיה, רבי ירמיה בשם רבי חזיה בר בא: דריש לוי בר סיסי בנהרדעא - "ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר" (שמות כד, י) - זו עד שלא נגאלו, אבל משנגאלו, איכן דרפה של לבנה להנתן? שם היא נתונה!¹⁹ אומר רבי ברכיה: 'מעשה' אין כתיב כאן, אלא "כמעשה" - הוא

¹⁵ לך ודאי, היינו להשם יתברך בעצמו כי בכל צרתם לו צר, וכשהם נגאלים הוא נגאל עמם, כביכול.

¹⁶ כי היה צריך להיות כתוב 'והושיע', היינו הקב"ה נושע עמם.

¹⁷ שהשכינה היא עמם.

¹⁸ הש"ס חולק על המסורה שלנו.

¹⁹ כי יש סתירת הפסוקים, לבנת הספיר אינה עצם השמים לטוהר. והתירוץ: שבשעת גלות מצרים היה תחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כביכול, כדי להצטער בצרתם של ישראל שעבדו בחומר ובלבנים, אבל אחר שנגאלו וכלה השעבוד, נתנה הלבנה במקום הראוי, ובמקום הלבנה היה כעצם השמים לטוהר שמים צלולים וברורים.

ירוּשָׁלַיִם סִכָּה / דף היומי

וְכָל אַרְגָּלֵייהָ שְׁלֵה, הִיא וְכָל פְּרָקְמֻטֵיָא שְׁלֵה²⁰. אָמַר רַבִּי מֵיִשָּׁה: בְּכָבֵל כְּתִיב (יחזקאל א, כו): "כְּמֵרְאָה אָבֵן סַפִּיר", וּבְמִצְרַיִם כְּתִיב: "כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסַּפִּיר", לְלַמְדֵּךְ, שְׁכַשְׁמֵם שֶׁהָאָבֵן קָשָׁה מִן הַלְּבָנָה – כִּן שֶׁעֲבוּדָה שֶׁל בְּכָל הָיָה קָשָׁה מִשְׁעֲבוּדָה שֶׁל מִצְרַיִם. תְּנִי בֵּר קַפָּרָא: עַד שֶׁלֹּא נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם – הִיתָה רְשׁוּמָה בְּרַקִּיעַ, מִשְׁנַגְאָלוּ – עוֹד לֹא נִרְאִית בְּרַקִּיעַ. מַה טַּעְמָא? "וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטַהֵר". שְׁמֵיָא כַּד אֵינּוֹן נִקְיִין מִן עֲנַנִּין²¹. תְּנִי בְּשֵׁם רַבִּי לִיעֶזֶר: עֲבוּדַת אֱלִילִים עֲבָרָה עִם יִשְׂרָאֵל בַּיָּם, מַה טַּעְמָא? "מִפְּנֵי עֲמָךְ אֲשֶׁר פְּדִיתָ לְךָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וְאֵלֵהֶיו" (שְׁמוּאֵל ב' ז, כג). אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: חַס וְשָׁלוֹם! אִם אוֹמֵר אֶתְּ כֵּן, נִמְצָאתָ עוֹשֶׂה אֶת הַקֹּדֶשׁ חוּל. מַה תִּלְמוּד לֹמַר "אֲשֶׁר פְּדִיתָ לְךָ מִמִּצְרַיִם"? כְּבִיכּוֹל, כְּאֵלוּ עֲצָמְךָ פְּדִיתָ. אוֹתוֹ הַיּוֹם מִקִּיפִין אֶת הַמְזֻבָּח שֶׁבַע פְּעָמִים – אָמַר רַבִּי אַחָא: זָכַר

²⁰ שלא רק הלבנה היתה מונחת תחת רגליו אלא גם כלי העבודה והפעולה של עשיית הלבנים – הסל והמגרפה היו מונחים לפניו, וגם החומרים שמהם נעשו הלבנים כגון התבן והחמר – להורות על גודל השגחתו יתברך והשתתפותו בעערם של ישראל בכל פרט ופרט מהגלות.
²¹ השמים כשהו נקיים לגמרי מעננים.

ירושלמי ספח / דף היומי

ליריחו. הלכה ד' מתניתין - כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת, אלא שהיו מלקטין אותה מערב שבת. מניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו. רבי יוחנן בן ברוקה אומר: חריות של דקל היו מלקטין וחובטין על גבי המזבח, ואותו היום היה נקרא יום חבוט חריות. מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגייהן. גמרא - לא אמר אלא קטן, הא גדול - לא. לא כן אמר רב אבינא בשם רב: אתרוג שנפסל ביום טוב הראשון מתר לאוכלו? ! אמר רבי יוסה: תמן הוא אינו ראוי לצאת בו, אחרים ראויין לצאת בו, ביום הכא - לא הוא ולא אחרים יוצאין בו. הלכה ה', מתניתין - ההלל והשמחה שמונה, כיצד? מלמד שאדם חיב בכבוד יום טוב האחרון של חג כשאר כל ימות החג. ספח שבועה כיצד? גמר מלוכל - לא יתיר את ספתו, אבל מוריד הוא את הפלים מן המנחה ולמעלן בשביל כבוד יום טוב האחרון. גמרא - תני, שמונה עשר יום ולילה אחד קורין בהן את ההלל בכל שנה. שמונת ימי החג, ושמונת ימי החנוכה, ויום טוב של עצרת, ויום טוב הראשון של פסח ולילו. רבי זעירה, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: שלמי חגיגה ששחטן מערב הרגל -

ירושלמי ספכה / דף היומי

אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל. התיב רבי בא: והתני חגיגת ארבעה עשר יוצאין בה משם שמחה ואין יוצאין בה משם שלמים. אמר רבי זעירה: תפתר בששחטה ברגל. אמר רבי בא: אם בששחטה ברגל - אין זו חגיגת ארבעה עשר! ²² מאי כדון? אמר רבי זעירה: עד דאנן תמן שמעתנה, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר ²³, כד סלקינן הכא שמעתנה רבי חייה בשם רבי לעזר ²⁴: "והיית אף שמח" - לרבות לילי יום טוב הראשון לשמחה. או יכול אף לילי יום טוב האחרון? תלמוד לומר: "אף"; "אף" חלק. רבי חייה בשם רבי לעזר: "ושמחת בחגך", משאת מתחייב בחגיגה את מתחייב בשמחה. התיבון, והתנינן ההלל והשמחה שמונה. הגע עצמך, שחל יום הראשון להיות בשבת. לשוחטן מערב הרגל אין את יכול, דאמר רבי זעירא, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: שלמי חגיגה ששחטן מערב

²² אלא דינו כשלמים.

²³ כשעוד הייתי בבבל שמעתי את הדין שצריך וביחה בשעת שחיטה מפי עולא בר ישמעאל בשם רבי אלעזר.

²⁴ וכשהגעתי לכאן, לארץ ישראל - שמעתי את טעם הדין מפי רבי חייה בשם רבי אלעזר.

ירוּשָׁלַיִם סֵכָה / דף היומי

הַרְגֵל - אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל, לשוחטן ברגל אין את יכול, שכבר למדנו שאין חגיגה דוחה את השבת. אימתי אמרו ההלל והשמחה שמונה? אמר רבי יוסה: קימה רב אבודמי נחותה: פכהנים ובשעיר.

שבת-קדש טו ניסן, יום א' דפסח תשע"ו

סכה דף כ'

רבי אבא בר כהנא, רבי חיייה בר אשי בשם רב: צריך אדם לפסל סכתו מבעוד יום. רבי יהושע בן לוי אמר: צריך לקדש בתוך ביתו. רבי יעקב בר אחא בשם שמואל: קדש בבית זה ונמלך לוכל בבית אחר - מקדש. רבי אחא רבי חנינא בשם רב: מי שסכתו ערבה עליו - מקדש בלילי יום טוב האחרון בתוך ביתו, ועולה ואוכל בתוך סכתו. אמר רבי אבין: ולא פליגין, מה דאמר רב - בשלא היה בדעתו לוכל בבית אחר, מה דאמר שמואל - כשהיה בדעתו לוכל בבית אחר. אמרה, מנא אתיא דשמואל כרבי חיייה, ודרבי הושעיה כרבי יהושע בן לוי. אמר רבי אימי:

ירושלמי ספח / דף היומי

זאת אומרת שהן נחלקין בפרוש. הלכה ו', מתניתין - נסוף המים שבעה, כיצד? צלוחית של זהב מחזקת שלשת לוגין היא ממלא מן השילוח, הגיעו לשער המים - תקעו והריעו ותקעו. עלה בכפוש ופנה לשמאלו, ושני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר: של סיד היו אלא שהיו משחרין מפני הדין, ומנקבין כמין שני חוטמין דקין, אחת מעבה ואחד מידק, כדי שיהיו כלים בבת אחת. מערבי של מים ומזרחי של יין, ערה של מים בתוך של יין, או של יין לתוך של מים - יצא. רבי יהודה אומר: מלוג היא מנסף כל שמונה, ולמנסף אומרים לו: הגבה את ידך! שפעם אחת נסף על רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהם. גמרא - אמר רבי יוסי בן חנינה: כדי לעשות פומפי לדבר. יוסי בן חנינה בשם מנחה יותפייה: דרבי עקיבא היא, דרבי עקיבא אמר: נסוף המים דבר תורה. תמן תנינן, רבי לעזר אומר: אף המנסף מים בקח בחוץ - חיב. אמר רבי יוחנן: כל שיטת רבי אלעזר כשיטת רבי עקיבה רבו, כמה דרבי עקיבא אמר נסוף המים דבר תורה - כן רבי לעזר אומר נסוף המים דבר תורה. מה נפק מן ביניהון?

ירושלמי סכה / דף היומי

אית תנני תני בשם רבי אליעזר: צריך שיהא מילויין לשם החג.
אית תנני תני בשם רבי לעזר: אינו צריך שיהא מילויין לשם
החג. מאן דאמר צריך שיהא מילויין לשם החג, רבי לעזר כרבי
עקיבא. ומאן דאמר אינו צריך שיהא מילויין לשם החג, רבי
לעזר כרבנן. לית יכיל, דאמר רבי יוחנן: כל שיטת רבי לעזר
כשיטת רבי עקיבא רבו, כמה דרבי עקיבא אומר: נסוף המים
דבר תורה - כן רבי לעזר אומר נסוף המים דבר תורה. מה נפק
מן ביניהון? אומר רבי זעירא: והוא שניסוף שלשת לוגין בפנים
ושלשת לוגין בחוץ. אית תנני תני: יש להן שעור, ואית תנני תני
אין להן שעור. מאן דאמר יש להן שעור - פטור, ומאן דאמר
אין להן שעור - חייב. יוסי בר אשיין בשם רבי שמעון בן לקיש:
צריכין הספלים להיות פקוקין בשעת הנסוף. מאי טעמא?
"בקדש הסוף נסוף שכר לה".

נתן לקבל את הגליון מדי שבוע באמצעות הדוא"ל

breslovinternational@gmail.com